B.A./2nd Sem (H)/SANS/24(CBCS)

2024

2nd Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : C 4-T

(Self Management in the Gita)

[CBCS]

Full Marks : 60 Time : Three Hours

The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

1. ***दशानां*** प्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम्। 2×10=20

(क) श्रीमद्भगवद्गीतायाः वक्ता कः? कश्च श्रोता?

(ख) श्रीमद्भगवद्गीतायाः द्वितीयाध्यायस्य पञ्चमाध्यायस्य च नाम लिखत।

(ग) 'परन्तपः' इत्यस्य का व्युत्पत्तिः? एतेन को बोध्यते।

(घ) कर्मयोगः इत्यनेन कः बोध्यते?

(ङ) जीवदेहे तमोगुणस्य प्रभावः कीदृशः भवति?

P.T.O.

(च) जीवशरीरे रजोगुणस्य वृद्धिः कथं जायते?

(छ) कः स्थितप्रज्ञः भवति?

(ज) 'स च मम प्रियः' इत्यत्र कः कस्य प्रियो भवति?

(झ) 'पञ्चैतानि महावाहों कारणानि' इत्यत्र पञ्चकारणानि कानि?

(ञ) 'त्रिविधं नरकस्येदं द्वारम्' — त्रिविधं द्वारं किम्।

(ट) अव्यवसायिनां बुद्धिः किदृशी भवति?

(ठ) प्रकृतेः अष्टौ भेदाः के भवन्ति?

(ड) बुद्धिः कतिविधा? काश्च ताः?

(ढ) आहारः कतिविधः? के च ते?

(ण) मनसः नियन्त्रणं कथं दुष्करं भवति?

2. **चत्वारः** प्रश्नाः समाधेयाः। एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम् — 5×4=20

(क) श्रीमद्भगवद्गीतायाः प्रथमश्लोकं व्याख्यात।

(ख) का नाम श्रद्धा? कतिविधा च सा? तासां स्वरूपं वर्णयत।

(ग) व्यवसायात्मिका बुद्धिः का भवति?

(घ) मनसः स्वरूपं वर्णयत।

(ङ) अहंकारस्य समर्पणं कथं सम्भवति? गीतामाश्रित्य लिख्यताम्।

(च) श्लोकं व्याख्यात —

श्रद्धावांल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतेन्द्रियः।

ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति।

3. ***द्वौ*** प्रश्नौ समाधेयौ — 10×2=20

(क) गुणः कः? स च कतिविधः? तेषां स्वरूपं गीतानुसारम् आलोचयत।

(ख) ध्यानं किम्? ध्यानयोगस्य साधन-पद्धतिः वर्णनीया।

(ग) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं निष्कामकर्मयोगः व्याख्येयः।

(घ) श्रीमद्भगवद्गीतानुसारं ज्ञानस्य महत्त्वं प्रतिपादयत।